

POSTANOWIENIE

Dnia 12 kwietnia 2023 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jarosław Sobutka

w sprawie z powództwa J. K.
przeciwko P. Spółce Akcyjnej w W.
o odszkodowanie za naruszenie zasady równego traktowania w zatrudnieniu,
ukształtowanie stosunku pracy,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń
Społecznych w dniu 12 kwietnia 2023 r.,
skargi kasacyjnej strony pozwanej od wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie
z dnia 24 marca 2022 r., sygn. akt XXI Pa 201/21,

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Wyrokiem z 22 września 2021 r. Sąd Rejonowy dla m.st. Warszawy w Warszawie VII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych umorzył postępowanie w zakresie roszczenia J. K. z tytułu naruszenia zasady równego traktowania w zatrudnieniu o zapłatę kwoty 2.426,00 zł oraz w zakresie roszczenia o ukształtowanie stosunku pracy, zasądził na rzecz powoda od pozwanej P. Spółki Akcyjnej z siedzibą W. kwotę 10.678.00 zł wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od 3 lipca 2020 r. do dnia zapłaty tytułem odszkodowania za naruszenie zasady równego traktowania w zatrudnieniu, oddalił powództwo w pozostałym zakresie, wyrokowi w punkcie pierwszym nadał rygor natychmiastowej wykonalności do kwoty 4.420,45 zł oraz obciążył stronę pozwaną kosztami postępowania. Sąd Rejonowy ocenił, że roszczenia powoda co do zasady zasługiwały na uwzględnienie. Sąd ocenił, że

pozwany pracodawca dopuścił się wobec powoda J. K. naruszenia zasady równego traktowania w wynagradzaniu, albowiem praca wykonywana przez porównywanych pracowników była jednakowa, ponieważ wykonywali oni te same czynności, mieli taki sam zakres obowiązków, legitymując się co najmniej licencją pracownika ochrony fizycznej I stopnia. Zdaniem Sądu pierwszej instancji nie było podstaw do różnicowania wynagrodzenia zasadniczego pracowników ochrony zatrudnionych w pozwanej spółce. Wyliczając wysokość należnego powodowi odszkodowania Sąd Rejonowy wziął pod uwagę wysokość otrzymywanego przez niego wynagrodzenia i pozostałych pracowników, otrzymujących najwyższe płace we wskazanych okresach czasu.

Na skutek apelacji wniesionej przez pozwaną od wyroku Sądu Rejonowego dla m.st. Warszawy VII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Warszawie z 22 września 2021 r. Sąd Okręgowy w Warszawie XXI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych, wyrokiem z 24 marca 2022 r., oddalił apelację oraz zasądził od P. Spółki Akcyjnej w W. na rzecz J. K. 1350 zł tytułem kosztów procesu w instancji odwoławczej. Sąd Okręgowy podzielił ustalenia faktyczne Sądu I instancji poczynione w toku postępowania i przyjął je za własne. Zdaniem Sądu II instancji, Sąd Rejonowy w sposób wszechstronny rozważył wszystkie przeprowadzone dowody i w sposób zgodny z zasadami oceny materiału dowodowego wynikającymi z art. 233 k.p.c. wyprowadził wnioski, stanowiące podstawę zapadłego rozstrzygnięcia. Zdaniem Sądu Okręgowego prawidłowo dokonano także ustaleń stanu prawnego, właściwego dla zawisłego sporu, oraz jego wykładni, a dokonana subsumcja doprowadziła do prawidłowego rozstrzygnięcia niniejszej sprawy.

W skardze kasacyjnej z 23 czerwca 2022 r. pełnomocnik strony pozwanej zaskarżył powyższy wyrok w całości, zarzucając naruszenie przepisów prawa materialnego, tj. art. 11² Kodeksu pracy - poprzez niewłaściwe zastosowanie i uznanie, że pozwana naruszyła zasadę równego traktowania w zatrudnieniu. Zdaniem pełnomocnika pozwana nie naruszyła zasady równego traktowania, gdyż w ocenie pozwanej różnice w wynagrodzeniu pomiędzy powodem, a pracownikami do których się on porównywał nie uzasadniały zasądzenia odszkodowania zatrudnieniu.

Podnosząc powyższe strona skarżąca wniosła o wnoszę o uchylenie w całości wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie z dnia 24 marca 2022 r. sygn. akt: XXI Pa

201/21 i orzeczenie co do istoty sprawy poprzez zmianę wyroku Sądu Okręgowego i oddalenie powództwa w całości oraz orzeczenie o kosztach postępowania przed Sądem Najwyższym oraz za wszystkie instancje według norm prawem przepisanych, ewentualnie, o uchylenie w całości zaskarżonego wyroku i skierowanie sprawy do ponownego rozpoznania. Nadto, strona skarżąca wniosła o orzeczenie o zwrocie przez powoda na rzecz P. spełnionego świadczenia (tj. odszkodowania za naruszenie zasady równego traktowania w zatrudnieniu) i z tego tytułu wniosła o zasądzenie od powoda na rzecz pozwanej kwoty 8384,47 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia następnego po dniu wydania wyroku przez Sąd Najwyższy do dnia zapłaty, która to kwota została wypłacona powodowi.

Uzasadniając wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania pełnomocnik strony pozwanej wskazał, że w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne. Przy zasądzaniu odszkodowania z tytułu naruszenia zasady równego traktowania w zatrudnieniu należałoby jego zdaniem rozstrzygnąć, czy każda nierówność w wynagrodzeniu między powodem a pracownikiem/pracownikami do których się on porównuje, uzasadnia zasądzenie odszkodowania z tytułu nierównego traktowania. Kwestia ta nie była do tej pory rozstrzygana przez Sąd Najwyższy. Poza tym, jej rozstrzygnięcie będzie miało znaczenie dla rozstrzygania innych, podobnych spraw w przyszłości.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna wywiedziona w niniejszej sprawie nie kwalifikuje się do przyjęcia celem jej merytorycznego rozpoznania.

Na wstępie należy przypomnieć, że skarga kasacyjna podlega badaniu (na etapie przedsądu) w zakresie spełnienia przez nią warunków formalnych. Zgodnie z art. 398⁹ § 1 pkt 1-4 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, jeżeli istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, jeżeli zachodzi nieważność postępowania lub jeżeli skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Nakładając na skarżących obowiązek wskazania i uzasadnienia oznaczonej przesłanki przyjęcia

skargi kasacyjnej do rozpoznania, czyli tak zwanego przedsądu, ustawodawca zagwarantował, że skarga kasacyjna, jako nadzwyczajny środek zaskarżenia prawomocnych orzeczeń, będzie realizować funkcje publicznoprawne. Ograniczenie przesłanek, wskazanych w art. 398⁹ § 1 k.p.c. do czterech ma, w konsekwencji, zapewnić, że przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania ustrojowo i procesowo będzie uzasadnione jedynie w tych przypadkach, w których mogą być zrealizowane jej funkcje publicznoprawne, a skarga nie stanie się instrumentem wykorzystywanym w każdej jednostkowej sprawie. Ostatecznie, nie w każdej sprawie, nawet takiej, w której prawomocne orzeczenie zostało wydane w warunkach błędu w subsumpcji, czy też wyniku wadliwej wykładni prawa, skarga kasacyjna może być przyjęta do rozpoznania. Sąd Najwyższy nie jest przecież trzecią instancją sądową i nie rozpoznaje meritum sprawy, lecz dokonuje nadzoru judykacyjnego w rozumieniu art. 183 ust. 1 Konstytucji RP rozpoznając skargę kasacyjną jako nadzwyczajny środek zaskarżenia. Z tych względów, skarga kasacyjna nie jest dostępna w każdej sprawie (por. postanowienie Sądu Najwyższego - Izba Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych z dnia 7 września 2022 r., I NSK 40/22).

W niniejszej sprawie wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania oparty został na przesłance istnienia w sprawie istotnego zagadnienia prawnego. Przypomnieć więc należy, że za istotne zagadnienie prawne, w rozumieniu art. 398⁹ § 1 k.p.c., uznaje się zagadnienie dotychczas niewyjaśnione i nierozwiązane w orzecznictwie, a więc cechujące się nowością i którego rozstrzygnięcie może sprzyjać rozwojowi prawa. W utrwalonym orzecznictwie przyjmuje się, że powołanie się na tę okoliczność wymaga, obok sformułowania tego zagadnienia, także przytoczenia związanych z nim konkretnych przepisów prawnych oraz wskazania, dlaczego jest ono istotne, jak również przedstawienia argumentacji wskazującej na rozbieżne oceny prawne (por. postanowienia Sądu Najwyższego z: 10 maja 2001 r., II CZ 35/01, OSNC 2002 nr 1, poz. 11; 13 sierpnia 2002 r., I PKN 649/01, OSNP 2004 nr 9, poz. 158; 14 lutego 2003 r., I PK 306/02, Wokanda 2004 nr 7-8, poz. 51; 10 stycznia 2012 r., I UK 305/11, LEX nr 1215784; 23 marca 2012 r., II PK 284/11, LEX nr 1214575; 10 września 2014 r., I CSK 729/13, LEX nr 1532950; 2 grudnia 2014 r., II CSK 376/14, LEX nr 1622307; 14 kwietnia 2015 r., II PK 217/14, LEX nr 678073; 28 października 2015 r., I PK 17/15, LEX nr 2021940; 14 stycznia 2016 r., II CSK

382/15, LEX nr 2090999). Wypada również dodać, że przesłanka ta nie zachodzi, jeżeli Sąd Najwyższy zajął już stanowisko w kwestii tego zagadnienia prawnego lub wykładni przepisów i wyraził swój pogląd we wcześniejszych orzeczeniach, brak nadto okoliczności uzasadniających zmianę tego poglądu (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 16 stycznia 2003 r., I PK 230/02, OSNAPiUS - wkładka 2003 Nr 13).

W skardze kasacyjnej strona skarżąca nie wykazała, iż w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne. Strona skarżąca formułując wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania wyraziła wątpliwość, czy każda nierówność w wynagrodzeniu między powodem a pracownikiem/pracownikami do których się on porównuje, uzasadnia zasądzenie odszkodowania z tytułu nierównego traktowania. Istotą przepisu art. 11² k.p. jest to, że osoby wykonujące takie same obowiązki w sposób jednakowy mają z mocy ustawy takie same prawa. Równość praw nie zależy przy tym od występowania lub niewystępowania kryteriów uznawanych za dyskryminacyjne. To, co jest przedmiotem porównywania, to jedynie zakres obowiązków pracownika oraz sposób ich wykonywania. Przywołany przepis nie służy więc przeciwdziałaniu i sankcjonowaniu za dyskryminację, lecz wyrównywaniu sytuacji prawnej. Konsekwencją więc naruszenia art. 11² k.p. jest to, że z mocy ustawy pracownik otrzymujący dotychczas gorsze świadczenia ma roszczenie o uzupełnienie ich do poziomu wyższego (por. A. Sobczyk (red.), Kodeks pracy. Komentarz. Wyd. 5, Warszawa 2020).

W tym miejscu należy przypomnieć, że wskazany w skardze kasacyjnej zarzut naruszenia prawa materialnego nie może odnieść zamierzonego przez skarżącego skutku, jeśli opiera się wyłącznie na kwestionowaniu dokonanych ustaleń faktycznych i stanowi jedynie bezskuteczną próbę kreacji odmiennych, własnych, pożądanых przez skarżącego ustaleń. Wykazywanie wadliwości dokonanych ustaleń nie stanowi bowiem uzasadnienia podstawy skargi kasacyjnej przewidzianej w art. 398³ § 1 pkt 1 k.p.c. (por. wyrok Sądu Najwyższego z 21 października 2004 r., V CK 81/04, Legalis nr 243310). Nadto, w przypadku ograniczenia podstaw skargi kasacyjnej do naruszenia prawa materialnego – tak jak to mam miejsce w niniejszej sprawie - dla oceny jego trafności miarodajny jest ustalony stan faktyczny, będący podstawą wydania orzeczenia przez sąd drugiej instancji (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 26 lipca 2000 r., I CKN 294/00, Legalis nr 210844; wyroki Sądu

Najwyższego: z 7 grudnia 2000 r., II CKN 448/00, Legalis nr 277393; z 22 listopada 2000 r., II CKN 314/00, Legalis nr 277345; wyrok Sądu Najwyższego: z 5 października 2000 r., II CKN 300/00, niepubl.; z 11 maja 2000 r., I CKN 271/00, niepubl.; z 7 lutego 2000 r., I CKN 1360/98, niepubl.). Podnoszone przez stronę skarżącą w tym zakresie argumenty stanowią jedynie polemikę z oceną dowodów i wynikającymi z niej ustaleniami faktycznymi, podczas gdy zgodnie z art. 398³ § 3 k.p.c. oraz art. 398¹³ § 2 k.p.c., podstawą skargi kasacyjnej nie mogą być zarzuty dotyczące ustalania faktów lub oceny dowodów, a Sąd Najwyższy związany jest ustaleniami faktycznymi stanowiącymi podstawę zaskarżonego orzeczenia.

Z powyższych przyczyn Sąd Najwyższy, na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c., odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

[SOP]

[ł.n]